

Sicut aquila semper se magis perficit volando ac generando: ita iustus in sanctitate semper proficere studet. C. Insa. 40. v. 32.

21. In quo consistat.

Aliqui constitunt perfectionem in patientia aduersitatum: Timuit cor meum delaturam crosantis, & collectionem populi, & calumniam mendacem, Super mortem omnia curata. Per tria haec, intelligitur 1. Proditio civitatis, qua caedi & turis illa exponitur. 2. Congregatio populi tumultuans, qua contra aliquem confurget. 3. Accusatio falsa, qua agitur ad mortem, aut infamiam. Haec perferre pro Deo, & iustitia magna perfectio est, maiorque quam exanclatio mortis. Sic S. Paulus exultavit in perfectionibus & calumniis. Sic Monachus Abbacirus, Diacorus Macedonius, & S. Ignatius ad perfectionem & opprobria laetati sunt; primus a fratibus quotidie verberibus expertus, alter sine culpa e Monasterio egressus, tertius ob pietatis ministeria mille calumnias passus exultatum. S. Francis dicere solebat: Perfecta letitia est, cum quis libenter amore Christi iniurias, & opprobria sustinet. C. in Eccli. 26. v. 6. Alii constitunt perfectionem in amore Dei ex toto corde, ad quem requiritur 1. ut voluntatem ab omni amore & affectu terreno segetes, & mundifices. 2. Ut omnes cogitationes & opera ad Dei fulminationem honorem, & gloriam dirigas. 3. Ut tua voluntas intime conjuncta sit voluntati Divinae, & imperturbata animi pace omnia, & quaecunque seu bona seu mala evenerint, excipias, firmiter credens, quod Deus magis te, quam tu teipsum ames, &c. C. in Eccli. 7. v. 32. Et c. 47. v. 10.

Sancta Simplicitas.

22. Meretur colloquium Dei ad cor.

Herodes & Pilatus non poterant a Christo extorquere responsum: Quare? Respondeo Cyprianus: Christus contempnit fastigium eorum. S. pua. 13, fol. 593. David petiit alas columbinas, quia intelligebat, quod altiora facilius penetrarentur simplicitate mentis, quam levitate pennarum. Ait Ambrosius. M. conc. 28. aff. 3. n. 8. Accedit homo ad cor altum, & exaltabitur Deus, &c. M. conc. 32. aff. 2. n. 13. conc. 36. aff. 3. n. 12. Abscondisti haec a sapientibus, & revelasti

illis est parvulis. Mysteria fidei partim sunt speculativa partim practica; prudentes autem hujus saeculi cum fastu contemnunt tam eas veritates, quae pertinent ad intellectum, quam illas, quae spectant ad voluntatem; quia illorum principis advenantur: at humiles instar parvulorum utraque amplectuntur. Haec humilitas & simplicitas itare etiam potest cum sublimissima scienda, ut in Augustino, Alberto, Thoma, aliisque. In illa die bona ancilla Catholica agnosceat supra Aristotelem in speculativis, supra Tacitum in practicis; quia nosse didicic finem suum, & adipsi. Segn. Manna 4. Junii num. 2. Vide Prov. 3. v. 32.

S. Juniperus fatum se, & mente captum simulabat, ut publice illuderetur a pueris. Dein hunc humilitatis actum Christo Crucifixo offerens, interrogatus ab illo fuit, mi Junipere, cur adeo delirus & resuscitatus, Domine, ut amoretur, imitator te, quia in urbe Hierosalem amorem meum, non minus delirasti? Responsum audaciam excusat ardentissima caritas, & sancta simplicitas.

23. Piacet Deo summo perere.

Jacobus de Voragine narrat, quod quaedam mulier habuerit captivum filium: ergo Statuz B. V. e manibus infanculum JESUM admittit, ciste includit, & minatur se tamdiu non reddiditum, donec B. V. filium suum e carcere liberaret: sequenti nocte B. V. filium liberavit. Manineor fol. 184. E. Maria n. 22.

Simplex quaedam anima saepe devotior est, quam litteratissimi: ideo plorabat Augustinus: Surgant indocti, & calum raptione, & nos cum doctrinis nostris sine corde, ecce ubi voluturum &c. A. lect. 8. s. 11. in fine.

S. Spiritum simplicissimus in Concilio Niceno de arguto Philosopho triumphat. R. 1. cent. 2. part. mir. 6. E. Doctrina.

Pia cuidam femina unicus filius in captivitate abreptus est: rogavit illa instanter Beatam Virginem pro liberatione filii, cumque diu nihil impetraret, Jesulum in manibus Mariz resedentem abripuit, & domi incista tandem conclusit, donec filius ab apparente sibi Maria Virgine ex carcere liberatus fuit. Lucian. p. 2. conc. 72. Innocentius pueruli ante Scholas in sacello tentaculum fumere fueri, digni habiti sunt, ut Puer JESUS de sinu Matris descendens cum ipsis manducaret. Quod ubi Magistro retulerunt, ab co instructi postera die

Tac. de Voragine in Vite Mar. B. V.

Mat. 18

S. Ambrosius

8. v. 35

die dixerunt JESULO: Tu semper nobiscum comedis, da ut in domo Patris tui etiam nos tecum comedamus. Annuit Divinus Puer, & invitavit eos ad diem Ascensionis, ubi omnes mortui sunt. E. Innocentia n. 10.

In Japonia senex flagrante domo praereliquis salvare cupit iconem papyraceam Crucifixi, hanc ergo masticat & deglutit; postliminio venit ad Patrem spiritualem queritans, in imagine etiam duos latrones fuisse arsi incisos, & querens, an non periculum subisset, ne malus latro sibi aliquid vitii affricaret? vix tenuit risum Pater, & bono animo esse jssum dimisit. T. n. 47.

B. Frater Joannes ex Ord. S. Franc. vidit Salmantica in aula Regem a suis ministris honorari, & quas ceremonias Regi exhiberi confexit, easdem in templo Venerabili exhibuit, identidem tempore: Tuus est hic honor O Rex cali & terre. T. n. 125. N. 11. Jan.

Quilibet Christianus debet imitari pueros, innocentia, simplicitate, & candore, facilitate & teneritudine, & denique humilitate, juxta illud: Nisi efficiamini sicut parvuli, non intrabitis in regnum caelorum. Apposite hic Haymo: sicut parvulus non concupiscit, alienas divitias non appetit, zelus non laedit, non aliud cogitat, aliud loquitur: ita & vos, nisi talem innocentiam habueritis, regnum caelorum intrare nunquam poteritis. Et S. Ambrosius: Habet & Christiana simplicitas infantiam suam; sicut enim infans nescit irasci, fraudare non novit, referre non audeat: ita & Christianitatis infantia non irascitur, spoliandis non resistit, cedentibus, non repugnat, &c. C. in Isa. 8. v. 18.

24. Meretur auxilium Dei & Sanctorum.

Pientissimus ac simplicissimus Juvencus in concione S. Vincentii Ferrerii audit, quomodo Sancta Margarita diabolum ergo tenens ligatum percuterit. Rogavit ergo Deum, ut & sibi occasionem daret, egregie percutiendi daemone. Cum ergo aliquando in loco solitario oraret, vetula nativitate muta locum intravit, quam ille putans esse daemonein invasit & occidit. Verum S. Vincentius occisam resuscitavit, & juveni vite gratiam impetravit. E. Margarita. 2.

Sacerdos a puerio castissimus in adulta jam aetate turpissimis tentationibus turbatus ad Beatissimam Virginem confugit. Non statim exauditus vidit aliquando in altari, coram quo orabat, imagines Bea-

ta, & S. Gertrudis. Minari ergo ausus est, quod Beatissima aureum diadema, quod in capite gerebat, nisi sibi auxilium ferret, auferre, & Sanctae Gertrudi imponere vellet. Piacuit Dei Genitrici simplicitas, & cum ab omni deinceps carnis stimulo liberavit. E. Maria 47.

Paulus simplex miraculis adeo clarus, ut B. Antonius quos ipse curare non poterat ad Paulum mitteret, cum aliquando pro homine rabido oraret Dominum, ut eum sanaret, non statim exauditus, indignari etiam ausus est dicens ad Deum: Non manducabo hodie, nisi eum curaveris. E. Obedientia. num. 5.

PARS PRIMA.

VIRTUTES THEOLOGICAE.

FIDES.

25. Quid sit, per definitiones conglobatas.

Est caeleste donum animae in baptismo infusum. Est immelman pretiosissimum, quo Divina liberalitas Christianos ditat. Est lumen intellectus, quo videtur invisibilia. Est summa capitalis, cum qua homo negotiari debet. Est vestis pretiosa, qua ornatur anima. Est oculus animae, qui folicitate a pulvere custodiendus. Est fundamentum virtutum. Est lamina ductilis in horologio, qua rotulas gyrat. B. Serm. 40. n. 7. & seq. M. conc. 2. aff. 1. n. 4.

Quid est fides, nisi credere quod non vides? Fides est praambula spei: spes non edificabit in patria, quem fides non consolatur in via. Fides est argumentum non apparenrium: ubi iterum Augustinus: s. Aug. 8. ser. 18. in Joan. Auster argumenta, ubi fides quaeritur, in ipsis Gymnasii suis jam Dialectica taceat; piscatoribus credunt, non Dialecticis. S. Bernardus ait: Quid non inveniat fides? attingit inaccessa, deprehendit ignota, comprehendit immensa; apprehendit novissima, &c. C. Exod. 26. v. 31.

In more Christi velam templi scissum est: id est, sublatiis figuris veteris testamenti apertum est Sanctum Sanctorum, & fidei veritates revelatae. C. Exod. 26. v. 31. Est donum Dei, Gentilis parens Goe duos filios ad baptismum adducit, ipse vero in gentilismo obstinate perseverat. T. n. 120.

26. Absque operibus mortuus est.

Christus Dominus vocatur speculum sine macula: sicut ergo speculum non repræsentat sonum, sed motum: ita Christus nos Patri Divino non repræsentat propter solam vocem fidei, sed propter opera. B. Serm. 20. n. 31. Serm. 40. n. 19. Serm. 44. n. 14. 15. & c. Serm. 48. n. 14. Serm. 70. n. 12.

Homo frustra natus sermionibus: Per mare vitæum quod Iohannes vidit, nãtandum est manibus, &c. Non foliis opus est, sed fructibus non verbis, sed rebus ait Chrysolomus. S. punct. 148. fol. 460.

Non sacrificium Aaron sufficit, sed requiruntur opera Moysis, ut educatur populus. M. conc. 2. afs. 1. n. 19.

Qui canitulum in capite tulit, perit: ut pincerna, qui posuim in manu tenuit, salvatus est. M. conc. 2. afs. 1. n. 18.

Galat. 2. u. 6.

B. Campianus Angliæ Martyr in opere contra Lutheranos, ad illum Apostoli textum: *In Christo IESU nequa circumcisio aliqua valet, neque præputium, sed fides, quæ per caritatem operatur*, ita disputabat: Fides, quæ coram Deo habet vim & valorem justificandi, est illa, quæ per caritatem operatur: Atqui fides sola, quam ut justificativam Lutherani statunt, non est fides, quæ operatur per caritatem; alias non esset sola: fides quam Lutherani statunt, non est illa, quæ coram Deo habet vim seu valorem justificandi. Adeoque hæc duo involvunt contradictionem, esse fidem solam, & esse justificativam: ut enim fides sic justificativa, communiam debet habere caritatem. C. in Ep. ad Gal. c. 5. v. 6.

Sedarii continuo iactant illud: *Iustus in fide vivit.* Verum particula *ex* hic indicat causam exemplarem, & idem sonat, ac si dicitur iustus iuxta fidem vivit, quod idem est ac iustus fidem suam offendit operibus. Præterea Ezechiel eadem norma loquendi vitam tribuit observationis maritatorum: *Qui in præceptis meis ambulaverint, ut iudicia mea custodierint, ut faciat veritatem, hæc iustus est.* Ep. D. 12. 38.

Fides absque operibus tantum facit ad majorem damnationem: demones in inferno iustificabant characterem baptismi, &c. P. Hom. Chr. p. 1. disc. 2. n. 15.

Homo mortuus non videt, non audit, non loquitur, non movet manum, aut pedem: ita fides, si non videt caelestia, si non audit pia verba, si non loquitur verba edificatoria, si non movet manum ad solatum pauperum, si non præbet bono exemplo, fides mortuus est.

27. Prærequiritur ad bona opera.

Judæi solum ad ostium tabernaculi, aut in tabernaculo sacrificium offerre debebant, alias indignationem Dei incurrebant. Tabernaculum est Ecclesia, seu vera fides, extra quam nullum sacrificium, aut etiam Martyrium Deo place- re potest. G. Lev. 17. v. 3.

Christus Lazarum excitatur prius cum Martha colloquitur, dicente: *Dominus si fuisset hic!* Nempe prius voluit illam in fide, quam fratrem in carne excitare. Magdalenæ in forma hortulani apparet, nec tangi se permittit, ut fidem illa eliciat. M. conc. 2. §. 1. num. 13.

Fides est fundamentum Religionis, Religio autem virtus est, quæ Deum ut Creatorem, Dominum, ac Patrem rite colimus, eique debitum honorem deferimus, tum interius per adorationem, invocationem, & reverentiam, tum exterius per vota, sacrificia, genuflectiones, & hymnos. Religio ergo est fides, quæ Deum adoramus & colimus per opera sancta. 2. Extendit se ad Legem Dei, hinc Religiosi vocantur, qui studiose Dei leges observant. 3. Religio est ipsa professio fidei, & cultus Dei. 4. Vocatur ipsa excellentia cultus Dei, quæ quis se totum Deo obstringit, ut sit per vota Religiosa, &c. C. in Ep. S. Jac. 1. vers. 26.

28. Mirabiliter est diffusa per totum orbem.

Titulus in cruce scriptus erat Græce, Latine, & Hebraice: quare triplici lingua sanctus Augustinus dat rationem: *Quæ lingua in toto orbe maxime excellunt.* Ep. B. Serm. 44. n. 10.

Piotius Philisophus apud Galienum Imperatorem urgebat, ut civitatem adificaret, in eaque regulas & statum pollicem Platonis observandum præcipere: idem faciebant alii Philosophi, & tamen efficerent non potuerunt, ut vel una Respublica secundum Platonis statum ordinaretur. Mirum igitur est, legem & fidem Christianam mox in toto orbe fide acceptam, cum ea a rudibus piscatoribus prædicabatur. Crescit admirandi materies, cum cogitantur crudelissima persecutio- nes, quibus tyranni hæc Religionem ex- quiritissimis tormentis extinguere laborabant. Sub anno Diocletiano plus funditur Christiani sanguinis, quam in quovis bello cæcogno fusus esse sciat, &c. D. p. 69.

Præ-

Præterea quis satis admiretur propagationem fidei, quæ ortum habuit ex principibus vere debilibus: hinc ait Augustinus: *Per piscatorem lucratus est Imperatorum, Et Albertus Magnus: Regnum Dei nec a sapientia, nec a potentia, nec a divitiis incipit, sed potius quæ sulca sunt mundi elegit Deus, ut confundat fortia.*

Reges ac Principes aliena regna sibi triplici remedio subiciunt, armorum potentia, divitiis, & nobilitatis auctoritate: nihil autem horum Deus habere voluit Apostolos: Quare nihil: Respondit S. Ambrosius: *Ne tradidisse potentia, ne redemisse divitiis, ne nobilitatis auctoritate iraxisse videretur.* Conversio igitur mundi ad fidem est prodigium Omnipotentis, & Sapientie Dei.

S. Ambrosius. lib. 5. in Luciam.

29. Est valde imbecillis apud multos.

Patriarcha Isaac audivit vocem Jacob, palpavit manus Esau: voci non credit sed palpavit: sic multi audiunt æternas veritates, & tamen sensibilia amplectuntur. B. Serm. 14. n. 3.

Vita tepida & scelerata apud Christianos provent ex infirma fide: quia virtutes omnes in homine sunt juxta proportionem fidei: sicut summa capitalis major redditit majores census, minor minores: ita quo vivacior est fides, eo etiam excellentiores virtutes operatur.

In aliquam domum, ubi æger contagioso morbo decumbit, pro lucro nescio quanto non ingrederis: Quare? ne eodem morbo inficiaris. Verum cum clare prævideas, quod apud illud vel istud confortium absque peccati contagione non sis evasurus, ab ingressu non abstinere: quæ causa hujus rei? fides deficit! non ita reformidas mala animæ quam corporis. Si fortes, quod post peccatum vis occupaveris, aut lepram tuo corpore contracturus, aut omnia tua bona amissurus, ne tu certe a peccato absterneris. Cur ergo modo non abstinere, cum certum sit, quod lumen superum perdas, deformitatem majorem omni lepra coram Deo contrahas, gratia Divinæ thesaurum amittas? Fides deficit, non credit ista omnia.

S. Aug. lib. 2. Quæst. 80. c. 40.

Christus leprosus misit ad Sacerdotes: Cur istos? cum alios ab aliis infirmitatibus fatatos non miserit ad Sacerdotes: quia per leprosus intelliguntur, qui scientiam veræ fidei non habentes varias doctrinas profiterentur erroris, ait S. Aug. Brev. Dom. 13. post Pent. lect. 8. hinc isti sacris prædicatoribus omnia disputant, & in dubium vocant.

Petrus initio super aquas ambulat, dein, cum inyaluit ventus mergitur, ubi S. Augustinus: In Petro ambulante super aquas figurantur in fide firmi, in dubitante infirmi. C. in Matth. 14. v. 30.

Qui amicabiliter conversantur cum hæreticis ordinari infirmi sunt in fide. Moyses utque ad aquas contradictionis fideliter credit, sed ibi aliquater hesitavit. Sic multi firmi sunt in fide, donec audiant verba contradictionis.

Non. 20.

30. Propagatur per bona exempla.

Postquam Regulus in Capharnaum credidit, etiam credidit domus tota: Et Tertullianus ait: *Regnum cui imperabat credidisse verisimile est.* B. Serm. 35. n. 10.

Angelus, qui præerat populo Israel, rogabat Deum, ut ille e captivitate Babylonica liberaretur: at Angelus Persiæ resistit illi viginti & uno diebus: Cur? quia sperabat per bona exempla, & conversationem Judæorum Perfas suos idololatrias ad fidem convertendos esse. D. 2. 91.

Pia quædam Virgo, sanctis operibus dedita, per suæ virtutis exempla populos in Iberia ad fidem convertit. D. 12. 80.

S. Caprasius metu persecutionum Diocletiani se occultabat in rupe: cum autem audit, quam insignem victoriam S. Virgo Fides retulerit, agebat: itane femine cælum rapiunt? dein ultra ad martyrium properavit. Sanchez 6. part. c. 3. fol. 676.

Adrianus iussu Maximiani apud Nicomediam persequens Christianos, & eorum constantiam admirans ad Christum convertitur, & sic Martyr. Brev. 8. Sept. Gemilianus Nobilis Viri, ubi vidit Luciam a proprio filio Eutropio, quod Christum colere, accusatam, pice ac plumbo fervente torqueri, & ferro oneratam ad mortem rapari, ea fidei ac Martyrii constantia ad fidem convertitur. Brev. 16. Sept.

Arma militis nostræ non carnalia sunt, & Cor. 2. ad Cor. 10. v. 4. sed potentia Deo, &c. Arma, quibus Apostoli mundum converterunt, sunt zelus, Verbum Dei, sapientia, comitas, sanctitas, miracula, crebra oratio, patientia, caritas. Ex quibus patet, Arma Apostolorum ut plurimum consistere in exemplis virtutum. C. in Ep. 2. ad Cor. c. 10. v. 4.

31. Estimanda est præ omnibus bonis terrenis.

Sichem Princeps Judaïsmum assumptit, & tamen interfectus est: An ergo Deo non placuit hæc conversio? Non: quia id tantum

tum fecit ideo, ut Dinam Jacobi filiam uxorem habere, &c. B. Serm. 25. n. 30. Sic ho-

dieum sic: multi convertuntur ad fidem ob spem, & utilitatem mere terrenam. Deus majorem longe gratiam nobis contulit per vocationem ad Legem Evangelicam, quam dedit Judæis per vocationem ad Legem Mosaicam, quia Evangelium millenis rationibus præstantius est Lege. C. Proœmio in Evangelia. Vide Titulum Christi: *Est Magister*. &c.

Hæc autem æstimatio fidei non pure debet esse speculativa, sed practica, id est custodiri debet per bona opera, quæ quasi sunt nutrimentum fidei, velut ferri segmenta magnetis! Fides se habet ut tabula Geometrica, quæ integrum regnum describitur, sed nisi armis agatur, illud non obtinetur. Est ut liber; lector illius soli titulo libri contentus non acquirit scientiam. B. Serm. 40. num. 8.

S. David ait: *Lingua mea calamus scribentis*. Calamus non scribit, si tantum ore teneatur, fed debet duci manu. Hugo Cardinalis ait: *Quod impedit, nefast scribitur, est, si calamus manu non teneatur, fed tantum ore*. B. Serm. 40. n. 9. & seq.

Regnum Judaicum fidem perdidit, quia illam per bona opera non custodivit. Hac perditæ dominium etiam terrenum amisit. B. Serm. 40. §. 2.

32. Per peccata exponitur periculo amissionis.

Erudire Jerusalem, ne forte recedat anima mea a te. Hugo Cardinalis ait: per subtractionem omnis boni: *Ne forte ponam te desertam*. Addit iterum Hugo: per inflectionem omnis mali. Hæc minæ a Christo intentatæ sunt Jerusalem, cum illa gloriabatur templo, & vera religione. B. Serm. 40. §. 1.

Regnum Judaicum fidem perdidit propter peccata. B. Serm. 40. §. 2. &c. Et alia regiones perdidit fidem, quia exemplo populi Judaici emendari noluerunt. B. lb. num. 17.

Lessius ait: *Per peccata animi hominum Pers. Div. ad beresiu, & atheismum disponuntur*. B. Serm. 40. n. 31. S. punct. 9. fol. 573. 574. &c.

Deo sunt mala intinca vitæ humanæ, unum negativum, alterum positivum: primum est defectus nutrimenti, alterum est v.g. venenum aut morbus. Eadem ratione fides emoritur: per defectum nutrimenti, id est, cum bonis operibus non nutritur. Et per venenum aut morbum, id est, cum peccatis destruitur; ubi enim

voluntas animæ depravatur per scelera; ubi etiam intellectus animæ obfuscatur per ignorantiam & infidelitatem. In Religio quondam monstrum genitum est biceps, & bicorpus, ubi capita a tergoreta erant concreta, ut unum vivens esse videretur: verum ex operationibus comperitur furi, esse non unum, sed duos homines; uno enim capite vigilante alterum dormibat. Quid tandem factum? unus ex eis mortuus est, & quoniam ab altero nulla arte dirimi poterat, putredine etiam alterum infecit. Sic voluntas scelerata infecit intellectum.

33. Migrat ab una regione in aliam propter peccata.

Mulier amilla sole in Apocalypsi denotat Ecclesiam: huic mulieri data sunt alæ duæ, ut fugeret in desertum: Quare fugit? a facie serpentis, id est malitiæ, ait Gregorius: *Profectio in desertum fuit Judaici populi desertio, & ad gentes migratio*. B. Serm. 40. n. 16. & seq.

Et tempore, quo Martinus Lutherus Germaniam perverit, P. Martinus de Valenza Mexicum convertit. R. cent. 3. mir. 23.

Sancta fides, seu vera Christi Religio est basis, seu fundamentum Imperii: civit hoc perbene Josias Rex; unde Librum Deuteronomii abiecit in angulum, magna religione inventum recepit, legit, & adimplevit, sicque Rempublicam Hebræorum restituit. Contra Jeroboam, & alii Reges Israel imperium a Deo acceptum, ob neglectam Religionem mox perdidit, & ultra tertium aut quartam heredem non propagarunt. Constantinus Imp. dicere solebat: *Romani Imperii dignitas, & amplitudo fontem, & radicem habet veram pietatem*. Cum ergo vera Religio per peccata fœdatur, ruit basis & fundamentum publicæ felicitatis, & regnum transferretur de gente in gentem: Ita Valentii Imp. ruinam vaticinatus est Isaacius Monachus, secuto tristi effectu. C. in Dent. 17. vers. 19.

Sancta Fides olim sedem fixit in Ægypto, verum Deus vineam transfudit de Ægypto. Postea floruit in populo Israelitico, sed ab hoc transit ad gentes. Primitus in Oriente insignes fructus produxit, sed nunc Machometismus ibi regnat, &c.

32. Est potens virtus ad omnia a Deo impetranda.

Gedeon fortis dicitur ab Angelo, quamvis hostes timuisset, quia fidem firmam habuit.

buit. Sponsa vulnerat sponsum in unocolorum, scilicet fidel. M. conc. 2. ass. 1. n. 5. & 6.

Hæmorrhœissa tactu simbritæ impetrat sanitatem propter firmam fidem. M. lb. n. 7.

Christus antequam Lazarum suscitaret, Martham expresse querit: *Credis hoc?* quia sine fide nihil impetratur. S. punct. 23. fol. 94. Ideo S. Augustinus ait: *Si fides desipit, oratio perit*. S. lb. fol. 95.

Rex Tartarorum audiens per fidem Christianorum posse montes transferri, præcepit Christianis in suo regno, ut montem transferret, alias omnes esse occidendos. Tunc revelatum est Episcopo, futorem monoculum esse dignum hoc miraculo: illo ergo orante mons sublatu & translatus est. E. Fides n. 1.

Per fidem Chananaa impetravit filiam sanitanem: *O mulier magna est fides tua!* Per fidem Hæmorrhœissa a fluxu sanguinis sanata est: *Filia, fides tua te salvam fecit*. Per fidem Martha meruit resuscitationem fratris Lazari: *Domine ego cre-*

Joann. 11. didi, quia tu es filius Dei vivi. Per fidem obtinuit Magdalena penitentiæ gratiam, & ventam peccatorum: *Fides tua te salvam fecit*. Per fidem impetravit centurio sanitatem pueri paralytici: *Sicut credidisti, fiat tibi*. Per fidem impetravit Eleazarus fortitudinem Martyrii contra eos, qui voluerunt persuadere ad simulandum etiam carnium: *Manus Omnipotentis nec vitium, nec mortuum esugiam!* Per fidem Ninivitarum impetratur donum penitentiæ, & propitiationem Dei contra excidium urbis.

Per fidem animavit Judas Machabæus suos milites ad prælium, & victoriam, inquitens: Facile est concludi multos in manibus paucorum, & non est differentia manus Dei liberare in multis & in paucis. Per fidem confortati sunt septem fratres, qui hortatu Martii variis suppliciis interire, quam patrias leges prævaricari maluerunt, &c. Guill. Perard. *Exempl. Virt. & Virtior.* c. 34.

Fides, seu Religio est potentissimus cursus Reipublicæ, & urbium; hinc ait Cicero 1. 3. c. 13. de Romanis: *Diligentior urbem Religionem, quam ipsi moribus civitatis*: Et Lactantius: *Religio, & timor Dei solus*

1. de vita est, qui custodit hominum inter se societatem. Hinc Romulus conditor Romæ cum primis fundamentis statuit templa Deorum. Agellus Lacedæm. etiam in hostiis terra veneratus est templa. Rex David pro stabilimento regno præcepit Salomoni, ut custodiret mandata, & judicia, que præcepit Dominus. Idem sibi curæ habuit.

D. Claus Spicil. univerf. Pars II.

Cicero 1. 3. c. 13. de Romanis: Diligentior urbem Religionem, quam ipsi moribus civitatis: Et Lactantius: *Religio, & timor Dei solus*

1. de vita est, qui custodit hominum inter se societatem. Hinc Romulus conditor Romæ cum primis fundamentis statuit templa Deorum. Agellus Lacedæm. etiam in hostiis terra veneratus est templa. Rex David pro stabilimento regno præcepit Salomoni, ut custodiret mandata, & judicia, que præcepit Dominus. Idem sibi curæ habuit.

D. Claus Spicil. univerf. Pars II.

Cicero 1. 3. c. 13. de Romanis: Diligentior urbem Religionem, quam ipsi moribus civitatis: Et Lactantius: *Religio, & timor Dei solus*

1. de vita est, qui custodit hominum inter se societatem. Hinc Romulus conditor Romæ cum primis fundamentis statuit templa Deorum. Agellus Lacedæm. etiam in hostiis terra veneratus est templa. Rex David pro stabilimento regno præcepit Salomoni, ut custodiret mandata, & judicia, que præcepit Dominus. Idem sibi curæ habuit.

D. Claus Spicil. univerf. Pars II.

Cicero 1. 3. c. 13. de Romanis: Diligentior urbem Religionem, quam ipsi moribus civitatis: Et Lactantius: *Religio, & timor Dei solus*

1. de vita est, qui custodit hominum inter se societatem. Hinc Romulus conditor Romæ cum primis fundamentis statuit templa Deorum. Agellus Lacedæm. etiam in hostiis terra veneratus est templa. Rex David pro stabilimento regno præcepit Salomoni, ut custodiret mandata, & judicia, que præcepit Dominus. Idem sibi curæ habuit.

buerunt Constantin. Carolus Magnus, Rudolphus & alii Principes, memores promissi Divini: *Qui glorificaverit me, glorificabo eum, qui autem contempserit me, erunt ignobiles*, &c. C. Thren. 2. v. 7.

33. Exigit assensum & obedientiam cœcæm.

Quotidie renova Domino solitas protestationes, & tunc ne cures, quiquid tentatio in contrarium suggererit. Ne fine namque implicari illis difficultatibus, quas propter ingenium capies, fed propter ignorantiam non dissolves. Potius dic, quomentis tuæ acies non perstringit, eos penetrasse Sanctos, Hieronymum, Ambrosium, Augustin, & alios: *Qui de conderrunt mare in navibus* (non in litore parvo) *ipsi viderunt opera Dei*, &c. Segn. Manna 4. April. n. 2.

Vides sæpe solem in lacuna aut stagno tam radiose splendescere, ut oculorum acciem non minus, quam ipse sol in firmamento abundat. Estne iste sol? nihil minus! est speculum seu præsentatio solis. Parem in modum sæpe aliquam propositionem putabis esse ipsam ipsissimam veritatem, quia oculos tui intelleximus non minus quam ipsa veritas abundat: interim est tantum speculum & fallax imago in lacuna: errabis nisi intellectum captives, cumque in altum ad verum solem attollas.

Miraculi instar habitum fuit, quod statuaris, perditis vigesimo anno oculis, nihilominus statuas artificiosissimas sculperit, uti effigiem Urbani VIII. & alias. T. n. 225. Verum cæca fides pulcherrima artefacta in oculis operator, &c.

Christus Divinitatem suam potius evidenter demonstrare, petendo a Patre duodecim legiones Angelor. descendendo de cruce &c. sic a Judæis, & a toto orbe fuisse agnitus Redemptor: sed noluit, ne fides meritum perderet, quæ debet esse cæca.

34. Roborat hominem, contra quasunque adversitates.

Justus meus ex fide vivit. Sicur corpus ex pane, sic anima ex fide nutritur. Porro sicut non dicitur quis vivere ex cibo extraordinario, sed ordinario, ita fides, deficientibus omnibus aliis, debet esse nutrimentum ordinarium. Contingit nonnunquam animam a Deo deseri, afflictionibus premi, ariditatibus, & desolationibus onerari. Quid tum agendum? vivendum est ex fide: dicendum, etiam immundus lus deque veritatur, *Veritas Domini manet in æternum*, &c. Segn. Manna 4. Apr. n. 4.

D. Claus Spicil. univerf. Pars II.

Cicero 1. 3. c. 13. de Romanis: Diligentior urbem Religionem, quam ipsi moribus civitatis: Et Lactantius: *Religio, & timor Dei solus*

1. de vita est, qui custodit hominum inter se societatem. Hinc Romulus conditor Romæ cum primis fundamentis statuit templa Deorum. Agellus Lacedæm. etiam in hostiis terra veneratus est templa. Rex David pro stabilimento regno præcepit Salomoni, ut custodiret mandata, & judicia, que præcepit Dominus. Idem sibi curæ habuit.

D. Claus Spicil. univerf. Pars II.

Cicero 1. 3. c. 13. de Romanis: Diligentior urbem Religionem, quam ipsi moribus civitatis: Et Lactantius: *Religio, & timor Dei solus*

1. de vita est, qui custodit hominum inter se societatem. Hinc Romulus conditor Romæ cum primis fundamentis statuit templa Deorum. Agellus Lacedæm. etiam in hostiis terra veneratus est templa. Rex David pro stabilimento regno præcepit Salomoni, ut custodiret mandata, & judicia, que præcepit Dominus. Idem sibi curæ habuit.

D. Claus Spicil. univerf. Pars II.

Cicero 1. 3. c. 13. de Romanis: Diligentior urbem Religionem, quam ipsi moribus civitatis: Et Lactantius: *Religio, & timor Dei solus*

1. de vita est, qui custodit hominum inter se societatem. Hinc Romulus conditor Romæ cum primis fundamentis statuit templa Deorum. Agellus Lacedæm. etiam in hostiis terra veneratus est templa. Rex David pro stabilimento regno præcepit Salomoni, ut custodiret mandata, & judicia, que præcepit Dominus. Idem sibi curæ habuit.

D. Claus Spicil. univerf. Pars II.

1. Reg. 5

Psalm. 116

1. Reg. 19

1. Reg. 17. David pugnaturus contra Goliath roboratur per fidem, inquit: tu venis ad me cum gladio & hasta, ego autem venio ad te in nomine Domini.

2. Par. 10. Rex Josaphat exercitui suo ad pugnam ituro his verbis animus fecit: Credite in Domino Deo vestro, & securi eritis, credite Prophetis ejus, & cuncta venient prospera.

Dan. 13. Susanna contra injustas accusationes se fide confortat: Deus qui absconditorum esse cognovit.

Ejhes. 6. Apostolus hortatur, ut resistentis tentationibus, in omnibus sumentes scutum fidei. Sicut scutum servit ad retundendas sagittas; ita veritates fidei servant ad repellendas tentationes. Contra injustitiam servit illa: Quid prodest homini, si mundum universum lucretur? Contra avaritiam illa: Stulto hac nocte reperent animam tuam a te, & que parasti, cujus erunt? Contra respectum humanum illa: Nolite timere eos, qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere. &c.

35. Cur non amplius propagetur miraculis.

1. Quia in primitiva Ecclesia Apostolice rem habebant cum Græcis & Romanis, qui tanquam homines docti non facile potuissent convinci rationibus, nisi simul operationes natura altiores viderent.

2. Quia durat adhuc notitia veterum miraculorum. 3. Quia operarii & Sacerdotes non sunt amplius tam sancti prout olim, idemque sit, quod olim filiis Scevæ; quibus, cum vellent in nomine JESU & Pauli dæmonem ejicere, respoluit dæmon: JESUM novii, & Paulum scio, vos autem qui estis? D. 1. 17.

Arbutula recens terre infesta, sedulo irrigatur, & humeflatur: verum cum radicibus jam terræ coaluerit, cessabit irrigatio. Sic sancta Fides initio erat miraculis nutrienda, jam vero cum per omnem terram propagata invaluit, non amplius indiget adjumento miraculorum.

Sponfa regia etiam si initio incomparabili pompa fuerit exornata, necesse tamen non est, ut deinceps aequali semper apparatu honoretur, sufficit, quod illam postea sequatur famulorum turba etiam minus numerosa. Sic & Ecclesia Christi Sponfa initio collocata est in throno sub totius mundi conspectu, nunc ad eam honorandam minor famulatum turba sufficit.

Miracula non pro fidelibus, sed pro incredulis & infidelibus sunt: hodie autem his non amplius prodestent; quia

Christus Dominus ait: Siquis resurgere a mortuis, non illi essent credituri.

36. Propagata est miraculis.

Cum S. Apostolus Paulus ad urbem Regiensem (vulgo Reggio) appulset, incoele turmatim exierunt, idola Castoris & Pollucis, quæ in navi erant, adoraturi. S. Paulus voluit sacro sermone erudire populum, sed iste tumultum excitabat. Rogavit S. Vir, ut saltem tamdiu silere, & auscultare velint, quamdiu candela illa in columna arderet: aufcultarunt. Et ecce! candela cito nimis consumpta, lapidea columna ardere cepit, quo miraculo gens illa conversa est. Restant hodiecum vestigia illius prodigii, & columna summis in honoribus habetur. D. 3. 85.

In Regno Congo inveniuntur aves, quæ articulate nomen JESU pronunciant, idque oriente sole in sylvis cantant. Mirabilis Providentia Dei id ordinavit, ut barbari illi gentiles occasionem haberent indagandi, quid hominis & nominis id esset, sicque in cognitionem vere fidei venirent. R. cent. 3. mir. 34.

Rex quidam Mogoris veram Religionem exploraturus, varias Sectas in schedulis scribit, easque simia suæ expromendas porrigit. Simia cæteras abiecit, schedulam autem Religionis Catholicæ cum magno reverentiæ sensu Regi colendam porrigit. &c. D. 8. 23.

Rex Babylonie præcepit Christianis, ut hunc montem in mare transferrent, aut morentur: consternatis Christianis apparuit Angelus, jussitque, ut Anianus hanc in fe spatam audacter susciperet, tum ad orationem se contulerunt, & ecce ad justa Aniani mons fe loco movere cepit. Pantaleon in via inveniens infantem a fera occisum dicebat intra fe, nunc liberem videbo, verane sint, quæ Christiani prædicant, accedit ad infantem, jubet illum in nomine Christi surgere, & infans surrexit. Sanchez 4. part. 6. 3. fol. 207. seq. ulq. 215.

In Concilio Nicæno hæresis Ariana damnatur, & ea damnatio, etiam a duobus mortuis Episcopis Chrysantho & Manfonia subscriptur. R. 1. cent. 2. part. 6. 6.

S. Gregorius Turonensis narrat, quod singulis annis ea die, qua S. Eulalia martyrium passa est, nempe duodecima Decembris, arbores ad eus sepulcrum circumstitæ mirabiliter floruerint. R. cent. 2. part. 2. mir. 6.

Quæres, quomodo hæc miracula vera discer-

discernantur a falsis, ope dæmonum factis? Resp.: Magi Pharaonis, quod per miraculum producebant, reducere non poterant v. g. ranas facere, sed non deltruere: hinc S. Augustinus ait, vera miracula discerni a falsis, 1. Auctoritate & potestate, qua sunt. 2. Ex eo, quod ab hominibus probis & sanctis fiant. 3. Quod sint diuturna; falsa enim deteguntur per vanitatem. 4. Quod falsa fiant per signa, mendacia, & ludificationes, & maxime, 5. Quod fiant malo fine, puta ob lucrum, vanam ostentationem, contra Dei honorem & cultum. &c. C. Exod. 7. v. 12.

S. Gregorius Taumaturgus, item Christianus in Tartaria, item S. Hilarion montes transferunt, & mare instar montis intumescens compescunt. C. Matth. 17. v. 20.

37. Catholica est vera præ omnibus aliis Sectis.

S. Augustinus enarrat motiva, quæ eum ad fidem converterint, & in fide perseverant: Tene me in Ecclesie hujus gremio consensio populorum: Tene auctoritas miraculis inchoata. Tene successio Sacerdotum: Tene ipsum nomen Catholicæ, quod non sine causa inter tam multas hæreses ista Ecclesia sola obtinuit. Apud hæreticos autem nihil horum est, quod me invitet, ac teneat. &c. D. 11. 83.

Simia ex urna, in qua schedula variis Sectis inscriptæ erant, ter & amplius extrahit schedulam fidei Catholicæ inscriptam, dum ea scheda de industria occultatur, eam in sacculo cujusdam alicui inquiri. R. cent. 3. mir. 3.

Ipse diabolus ex idolo cogitur Chinesis Matronæ fidei scilicet Christi, quam Patres Missionarii illuc detulerant, esse veram. R. cent. 3. mir. 28.

Motiva credibilitatis sunt totæ tanta, ut prudenter dissentiri nemo possit, uti sanctitas Religionis, perpetuas interpersecutiones, modus ac ratio propagationis, morum probitas, vaticinia, miracula, potestas in dæmones, sanguis Martyrum. &c. quæ omnia apud alias Sectas non inveniuntur. P. Hom. Chr. p. 1. diff. 2. num. 7.

Fides ab ipsis gentilibus magni æstimatur: latrones in China Christianum in via deprehensum magni æstimant, felicem reputant, nihil mali indignant, & calvarium ab eo repetunt in signum sui desiderii conversionis. T. n. 28.

Fidelis, seu homo Christianus.

38. Per opera se probet esse talem.

Guericus Abbas ait: Hodie si de mysterio fidei interroges, omnes fere invenes Christianissimos: si conscientias discutas, paucos admodum invenies vere Christianos. Si de articulis fidei quæras, dicunt fe mortuos: sed videt Tertullianus, dum videt, quam facile Christum operibus negent: quid facilius domare concupiscentiam, ac perdere vitam? & tamen in gratiam fidei concupiscentiam non domant, quomodo ergo vitam perderent? B. Serm. 40. n. 20. & seq.

Homini Christiano convenit illud mandatum: Sint lumbi vestri præcincti; nam lumbos præcinctum ad quatuor usus: 1. Ad iter. 2. Ad opes. 3. Ad bellum. 4. Ad ministerium, prout affirmat S. Augustinus. Christianus ergo hæc omnia competunt, quia quasi peregrini iter faciunt ad calum. Quasi operarii opus Dei peragunt. Quasi milites Christi præstantur cum mundo, carne, & dæmone. Quasi famuli ministrant Christo. Igitur debent esse succincti, id est mente & corpore expediti, ac prompti ad serviendam Deo. C. 1. Petr. 1. v. 13.

Homo Christianus in hoc mundo habere se debet ut peregrinus, nam 1. Seire & agnoscere debet fe esse peregrinum: errat, si auro, argento, officio, beneficio, tanquam suo, animum affigat, omni homo, ait S. Aug., advena est nascendo, quoniam compellitur migrare moriendo. 2. Omnia a se aliena æstimare, nocenturum hospitium aliis cedere, contentus victu & vestitu viam prosequi, & ad patriam anhelare debet. &c. C. 1. Petr. 2. v. 11.

Dic si imaginem dæmonis adscriptam videres epigramma: JESUS Christus: nonne vel imago, vel scriptura delenda foret? Et tu si nomine tenus Christum profiteris, moribus autem dæmonem referas, cur non vitam mutas? &c. B. Serm. 40. n. 22. Serm. 44. n. 13. 14. 15.

Sic luceat lux vestra coram hominibus, Math. 5. ut videant opera vestra bona. Id requirit Christus, quia bonum exemplum Christianorum maxime trahit infideles ad agnitionem fidei. Econtra malum exemplum, quod illi erimuntur legem. &c. Segn. Mann. 15. Sept. n. 2.

Multi confidunt per solum nomen Christiani omnia salva fore: non est ita: si quis navi suæ nomen vitiorum imponat,

non ideo a ventis, & periculis erit securus. Hinc monemus: *Satagite ut per bona opera certam vestram vocationem faciat.* P. p. i. disc. 6. n. 9. Comparatur lilio. C. Ofes. 14. v. 6.

Christianus est miles Christi, qui pro Duce suo fortiter pugnare debet. Miles habere debet corpus validum, arma apta, & animum ad imperia paratum. Paulus Æmilius videns milites inutilia tractare, præcepit illis, ut non nisi enses acuerent; cetera sibi curæ fore. C. Exod. 13. v. 17. fol. 43. c. 2. C. i. Petr. 4. v. 1. C. Ephes. 6. v. 17.

39. Non solum legem Christi audire, sed vitam imitari debet.

Christianus est discipulus Christi, sicut Platonianus Platonis. Hunc imitari debet, ait Lyranus. Ideo in Concilio Antiocheno, cui Apostoli interfuerunt, decretum est, ut credentes in Dominum JESUM Christum Christiani deinceps vocarentur. Quid denotat hic titulus? denotat sequacem Christi, quem in Baptismo professus est. B. Serm. 41. n. 19. Serm. 44. n. 11. 12. 13.

156. 30. Iaias ait: Non faciet avolare a te Dorem tuum: erunt oculi tui videntes præceptum tuum. An ergo non satis est audire Doctorem? Non: sicut Discipulus cythararum non solum audire debet, sed etiam motum digitorum videt: ita Christianus debet intueri opera Christi. Palatinus ait: Non dixit, sole audire aures, sed videbit oculi tui. Et ideo Christus in mundum venit, ut esset exemplar nostrum. B. Serm. 44. n. 1. 2. 3.

Palatinus in sermone in Martini.

Christianus cum Christo convenire debet in cogitatione, verbo, & opere. B. Serm. 44. §. 3. 4. 5.

Civitates & Republicæ anxie observabant statuta suorum legislatorum, pugnabant civis magis pro legibus, quam pro moribus; itaque leges pro Divitiis habebant: quanto magis Christianum idem decet? C. Lev. 23. v. 17. fol. 735.

Libello Thomæ Kempensis de imitatione Christi quid sanctus? vel ipse Rex Mauritanus hunc libellum in sua Bibliotheca repositum habuit, testaturque est, quod illum plus æstimet, quam omnes libros Muhametanos. Et tamen Turca & Muhametanus remansit. Ergo scire & æstimare fidem non sufficit, sed oportet secundum fidem operari.

Primi Christiani in triplici virtutum exercitio erant ardentissimi. 1. In Doctrina Apostolorum, ita & nos in audiendo

Dei verbo debemus esse ferventes, qui enim ex Deo est, verba Dei audit. 2. In sancta communione Eucharistia: ita supernaturali hoc cibo debemus uniri Christo, imo in Christum immutari, dicitur Augustino nomine Dei: *Non me mutabis in te, sed tu mutaberis in me.* 3. Frequenti oratione: ita & nos debemus esse indefessi in exoranda Dei gratia & auxilio. Hæc tria figurata fuerunt in tribus vasibus in templo veteri: candelabrum representabat Verbum Dei: Panes propositionis Eucharistiam. Et altare thymiama, id est, oratio. &c. C. in Ad. Apost. c. 2. v. 42. Vide etiam C. Prov. 19. v. 16.

40. Terrena despiciat, celestia quarat.

Homo Christianus peregrinus est in hoc mundo: 1. Dos & virtus peregrini est, ut se agnoscat esse peregrinum; multidelictis viarum insecari, iis inherere, & obliviscuntur patriæ, quia imprudenter hospitium præ domo, stabulum præ patria amant, quasi hic perpetuo mansuri: istos explodit S. Augustinus: *Omnis homo advena est nascendo, quoniam compellitur migrare moriendo.* 2. Peregrinus omnia a se aliena, & peregrina æstimat, unde illis cor non affigit, sed obiter intuetur, & pertransit. Ita Christianus omnia in mundo despiciat, quia dies illius quasi umbra super terram: vere ait S. Eucherius: *Verba beatitudo est, sæculi beatitudinem spernere, negligitque terrenis ad Divina flagrare.* 3. Peregrinus recta pergit per viam, contentus victu ac vestitu, sine sarcinis supervacaneis, non curans aliena negotia. Ita Christianus in virtute pergit, curas terrenas & negotia aliena abjicit; *Ipse enim sunt,* ait S. Aug., *qua concupiscunt, inardescunt, adepta vilescunt, amissa vanescunt: utinam eis secundum peregrinationis necessitatem, sed non in eis gaudia nostra firmus, ne illis laboribus subruamus.*

S. Aug. 9. 01. in Leviti.

S. Eucherius ap. ad Valerianum.

4. Peregrinus anhelat ad patriam: Ita Christianus, quamvis corpore in terra ambulet, mente continuo in calis hæreat: *Patriam nostram Paradisum computamus,* ait S. Cyrillus, *magis nos ibi carorum numerus expectat.* Cor in Deo quiescat fine inutili animi ad futiles cogitationes evagatione. 5. Peregrinus ad iter se munit per calceos, pallium, vestes ceratas, baculum & similia. Ita Christianus contra omnes difficultates, & tentationes se obmunit, solida humilitate, patientia, oratione, ac præsertim Christi crucis ac morte. Neque enim impiorum risus, calumnias ac contumelias, sed vicissim rideat inanes eorum conatus.

S. Cyrillus tract. de Mentali.

ac molimina. C. in 1. Ep. S. Petri cap. 2. v. 11. Item 1. Petri 1. vers. 1.

ad molimina. C. in 1. Ep. S. Petri cap. 2. v. 11. Item 1. Petri 1. vers. 1.

Ad vitam spirituales decem illi dotes, & virtutes sunt necessaræ. 1. Aqua Baptismi & compunctionis lacrymarum. 2. Ignis id est Spiritus Sanctus, eiusque caritas & zelus. 3. Ferrum, seu patientia & constantia ad vitæ huius ærumnas superandis. 4. Sal, quod est symbolum dilectionis. 5. Lac feu innocentia, simplicitas, morumque candor. 6. Panis, id est, Eucharistia, qua anima nutritur ad vitam æternam. 7. Mel quod est castitas, quia mel a castis avibus produciatur. 8. Botrus uvæ, seu memoria passionis Christi, quæ nos corroborat. 9. Oleum, quod est Misericordia, & omnis beneficentia erga egenos. 10. Vestimentum, quod est modestia, quæ omnes virtutes ornât, & perficit. Hic ergo est Decalogus virtutum, in quo salus, & perfectio nostra consistit. C. Eccli. 39. v. 31.

Christiani revera lapides sunt, ex quibus caelestis Solyma ædificatur: 1. Sicut lapis poliri & quadrari debet, ut sit aptus ad fabricam; ita fidelis poliri & perfici debet per tribulationes, & tentationes. 2. Sicut lapis debet esse durus & fortis, ut molem sibi incumbentem, & insultus tempestatum sustineat; ita fidelis debet esse constans, & fortis. 3. Sicut lapis inferior portat inferiorem: ita fidelis alterum sustineat iuxta illum: *Alter alterius onera portate!* 4. Sicut lapis unus alteri calce conglutinetur; ita fidelis unus alteri caritate conjungatur. &c. C. i. Petri 2. v. 5.

41. Per crucem, & passionem se probat esse talem.

Apostolus patientiam præfert signis, & prodigiis, quasi innuat non posse evidenti signum dari Christiani, quam pati. S. Theresia, ait moriendum aut patientiam esse dixit: *Ita Christiani persecutionum occasione non fugiant.* S. punct. 47. fol. 184. & punct. 51. Vide Titulum *Adversitas & Cruce.* C. i. Petri. 4. v. 1.

Ne quæras ubi crux: omnis enim vita Christianorum, ait Augustinus, si secundum Evangelium vivitur, crux est: Clavi sunt amor, spes, timor: Christus lætatur est portando crucem ex triplici ratione: 1. Quia voluntas Patris impletur. 2. Quia Redemptio humana perficitur. 3. Quia sibi meritis est gloriam. Hæc etiam Christiani motiva sunt. S. punct. 26. fol. 658.

Christianus Neo-conversus multis tribus Clavis spiculis unversis. Pars II. |

bulationibus obruitur. Id imputans suæ conversioni redit ad gentilismum, & crucifixi imaginem cultro vulnerat: sed suo malo: quia prolem sibi gentium reperit eodem vulnere occisam. Nescivit hic miser cracem esse probationem Christianiorum. R. cent. 3. p. 2. mir. 13.

P. Franciscus a JESU, ut Christianis in Japonia succurrere posset, ultra mancipium fugit, in urbe Nangasacho castanea vendit. Olim Sacerdoti agonizanti in mari opem ferens addidit, quassus a Lusitano milite, quo pretio sua castanea venderet, cum caro nimis pretio esse merces haberet, a milite alapa percussus est pulsante, cum effremancipium. Sed cum istam alteram maxillam obtulit, pro Christiano agnitus est. R. cent. 3. p. 2. mir. 32.

Est signum quasi ad sagittam pertinet, quia tota vita Christiani est mera crux vel externa vel interna: hanc quotidie expectare debet & æmone, & carne, & amicis, & morbis. &c. C. Thren. 3. vers. 13.

42. Debet profiteri & tendere ad sanctitatem.

Primi Christiani fuere omnes Religiosi, qui carnem suam cum Christo crucifigentes, passionem & concupiscentias suas mortificare studuerunt: cœnobitarum institutum ab ipsis Apostolis initium sumptum; multi enim perfectionis avidi non tantum suas opes Apostolis contulerunt, sed etiam in secretoria loca recesserunt ab omni conversatione alieni, idcirco a solitudine Monachi, a Communione Cœnobitæ vitam nuncupati. Horum Principes & Magistri fuerunt S. Marcus Evangelista in Ægypto, S. Mattheus in Æthiopia, S. Paulus in Græcia, S. Clemens Romæ, S. Martha in Gallia. C. in Ad. 5. v. 2.

Quanta fuerit primorum Christianorum sanctitas, patet ex Ephis, seu Effenis, quorum vitæ & morum rigorem describit Philo, Eusebius & alii, præcipue vero Josephus Judæicus, ubi ait, eos fuisse opum contemptores, paupertatis, & vitæ communis amantes, Religiosos erga Deum, silentio deditos, pacificos, continentibus, iustos, in tormentis constantes, æternitatis viventes. &c. C. in Ad. 5. v. 2.

Quid sibi veli Nomen Christiani querit Nyssenus, & respondet: *Christianismus est vite Divina imitatio.* Et S. Basilus: *Est assimilatio Dei, quatenus eam assumpsit, quasi humane nature fragilitas! Ne cunctare Deo fieri similes! Christum imitare!* S. Augustinus ait: *Christus est Christi*

Josephus Jud. l. 1. de bell. c. 7.

S. Basilus Hom. 19. Hexam.

imitator. Et iteram: Christianus est, qui potest iusta voce dicere: Nemini hominum notus, iuste tamen cum omnibus &c. C. in Act. c. 5. v. 2.

Homini Christiani est, ut in perfectione, & sanctitate semper proficiat; sicur per lac nutrimentum, & crescent pueri; sic per legem Domini Christianus in virtute crescat. Vera virtus finem nescit, ait S. Bernardus, ita ut si semper oveset, semper iustior esse contenderet. Et alibi: O Monache non vis proficere? Non! Vis ergo desicere: Nequaquam! Quid ergo vis, quod fieri non potest! Inter profectum & defectum nihil medium inventur: Qui non proficit desicit. C. 1. Petri c. 2. v. 2.

Hec est catena S. Petri ornans Christianum, si fidei jungatur virtus, virtuti scientia, scientia abstinentia, abstinentia patientia, patientia pietas, pietas amor fratrum, amor caritas: in his consistit perfectio vite Christiane. C. 2. Petri c. 1. v. 7. Christiani vocantur sancti, Fratres, & Fideles; quia Christianissimus est profectio sanctitatis. C. Ep. ad Coloss. c. 1. v. 2.

Christiani hominis officia sunt, iuxta estatum S. Basilii. Non personarum dignitate, sed iuxta Christianissimum insignitur. 1. Ut ubi Dei gloria periclitatur, alta omnia pro nihilo reputet. 2. Ut ex persecutionibus, velut flamma a vento magis exardescat. 3. Ut legis, & crucis Christi professionem faciat. 4. Rebus ipsis, non tantum verbo se Christianum pro Christo militem ostendat. &c. C. in Act. 11. v. 26. Legem Dei observet. C. Prov. 19. v. 16. &c.

Sanctus idem est ac segregatus, qui enim fe consecraverit Deo, quasi extra mundum esse censeat. Sanctitas est ab omni scelere libera, perfecta, & incontaminata puritas. S. Petrus a fidelibus plenam & universalem sanctitatem requirit: In omni conversatione sancti sitis; aliqui enim in templo videntur Angeli, & domi sunt diaboli, requirit ergo continuum exercitium omnium virtutum. Talem sanctitatem oim habebant Estai, seu Esseni, de quibus S. Iustinus. In carne sunt, sed non secundum carnem vivunt: in terra degunt, sed in calco conversantur. Amant omnes & ab omnibus infestantur... Pauperes sunt, & multos dicit, omnibus indigent, & omnibus abundant. Ignominia afficiuntur, & in ignominia celebrantur, maledicuntur, & benedicunt, contumeliosis lacesuntur, & honorant. &c. C. in 1. Petri c. 1. v. 15.

Hec ipsa sanctitas, & constantia in per-

secutionibus, & tormentis, qua omnes usque ad mortem clamabant, cum S. Blandina, cum S. Diacono & aliis: Christiana sum! Christianus sum! Fuit ille magnus, ferrea gentium corda ad sanctam fidem pertrahens. Multi iudices, ipsique torores conversi sunt. C. in 1. Petri c. 2. v. 12.

Christianus debet esse confixus cruci Christi: 1. Sicut crucifixus non est liber ad movendas manus & pedes. 2. Sicut crucifixus continuo sua cruce cruciatur. 3. Sicut crucifixus non curat homines transeuntes, spectacula & delicias. 4. Sicut crucifixus de crastino non est sollicitus, nec curat possessiones. 5. Sicut crucifixus solum ea cogitat, ad qua paulo post se migraturum sperat. &c. Ita Christianus in his omnibus Crucifixo se conformare debet. Porro sicut Christus per crucem debellavit mundum, carnem, & demonem; ita Christianus miles est cruce armatus, ad quam militiam Sacramento Confirmationis inungitur & roboratur. C. 1. Petri c. 4. v. 1. Et 1. Petri c. 2. Christiana fides est professio sanctitatis, hinc Christiani vocantur Fideles, Fratres in Christo. C. Ep. ad Coloss. 1. v. 2.

Fidelitas, sinceritas.

43. Pristinam evasit hoc tempore.

Nonne rarum quid erat, quod Putiphar totam domum suam credidit fidei Joseph hominis exteri? nempe noperat Dominum esse cum eo. Ex quo: ex illius fide, sinceritate, industria. S. Ambrosius ait: Adeo sancta erat illis temporibus fides, ut fallere aliquos posse non crederetur. Nunc in contractibus tot clausulae, tot oppignerationes, & sigilla satis denotant, quo loco stet antiqua fidelitas. B. Ser. 38. n. 46. 47. Primum celum, & prima terra abierit. &c. M. conc. 8. aff. 1. n. 3.

Jam nihil nisi fallacia, & mendacia sunt in mundo, ait Sanctus Thomas de Villanova. Ginch. unus pro omn. consid. 45. in fine. Jam multi sunt velut centaurs, qui ex dimidio sunt humani, ex dimidio bestiales: sciunt nequitiam suam, velut Tiberius, P. lat. 27. sciant simulationibus tegere: Loquuntur pacem cum proximo suo, mala autem in cordibus eorum.

Veritas jam ubique vapulat & regnat mendacium. Paoletti Dom. 2. Adventus. Monachus vendere iustus animum, & interrogatus, an animus valeret: libere ubique respondit, nec hilo illum valere, & sic animum reduxit ad Abbatem. Nanc aliter sunt venditiones. E. Venditio verax.

Cle.

Mysteria Fidei.

45. Non sunt curiosi & subtiliter scrutanda.

Clementem VIII. Pont. Max. Neapolus sub mensam adibat, & sella illius liberius, quam per urbanitatis leges liceret, innitebatur. Monitus ab assistantibus, ut modestius ageret, reposuit: Non possum a quoquam melius sustentari, quam a Summo Pontifice! O utinam plures darentur amici, quorum fidei secure quis inniti posset. T. n. 324.

44. Ubi & quibus precipue servanda?

Inprimis in celandis secretis caute servanda: S. Petrus Apostolus mortem Ananias per tres horas adeo in occulto habuit, ut uxori Saphiræ non innotuit. M. conc. 25. §. 1. n. 4. Christus Dominus suscitacionem filia Archisynagogi, & transfigurationem suam in occulto haberi voluit. libid. n. 6. O quot damna sepe irreparabilia confundunt ex propalacione secretorum? C. Eccli. 8. v. 21.

2. Servanda inter conjuges: hinc monet Apostolus: State sicut in lumbis vestros in veritate: ideo conjuges cinguntur, ut significant amorem & fidem, qua alteri coniugi fidei obstricti. Hinc apud Jeremiam Deus populum Israel vocat lumbare, quia populus hic instar cinguli Deo adstrictus esse debebat. Sic sponsi suis sponsis donant cingulum, ut admoveantur fidei, & puritatis conjugalis. C. Ep. ad Ephes. c. 6. v. 14.

3. Servanda militibus, hinc cingulum militare accipiunt, ut admoveantur Sacramenti, & fidelitatis, quam suo Duci jurarunt. Unde milites, cum exauctorabantur, ut fidem fregerunt, cingulo & baltheo solebant privari. C. Ephes. libid.

4. Servanda Virginitas; hinc illæ cingebantur cingulo tanquam symbolo integritatis, constantiæ, & fortitudinis: apud Hebræos puellis, quæ thesaurum virginitatis prodigebant, cingulum abripi, illis: que loco hujus funiculus & cilicium porrigi: ille autem captivitate paniri solebant. C. Ephes. 6. v. 14.

5. Servanda etiam ipsis hostibus, hinc Sedecias, & plures alii a Deo puniti sunt propter perfidiam. C. Jerem. 39. v. 16.

6. Servanda in arcanis consiliis, presertim in bello, & senatu, ne illa per contrarias machinas præventantur, & enerventur. Etiam in spiritualibus consilia celanda sunt diabolo, ne ille nervos in contrarium adhibeat. C. Eccli. 8. v. 21. Vide Tit. Mortificatio lingue per silentium &c. Item Eccli 27. v. 17. Item 2. Petri 3. v. 1.

Moyse ad Deum accessurus iustus est se excalcare: ajunt SS. PP. id præceptum fuisse, quia per modum naturæ, audacter curioso, & parum Religiose ad illud mysterium perforandum accedere vitios est. S. punct. 119.

Sponsa audire debuit: Averte oculos tuos a me. Quasi dicatur, nolite scrutatrix Majestatis, quæ, quanto magis aspiciatur, tanto minus comprehenditur. S. lb. fol. 370. P. Hom. Chr. p. 1. dist. 2. n. 5.

Seraphim velant faciem ante thronum Dei, ut denotent insipientiam incomprehensibilitatem. S. lb. fol. 370.

Jacob domi quærit nomen Dei, loco responsionis objuratur tanquam excedens metas naturæ. S. lb. fol. 371.

Percurrit Dominus de Viris Beslamitibus: ea quod visissent arca Domini, hoc est, quod introspexissent: Ubi Robertus: Idcirco percurrit eos, quia curiose inspecerunt arcam Domini. S. punct. 119. fol. 372.

Sanctus Franciscus Salevis comparat tales scrutatores fumo, qui in altum ascendens evanescit; aut muscæ, quæ in lumine alas adurit.

S. Egiydus aiebat: mihi fat est in litore maris lavari, quin sciam, quam profundum, & latum sit mare. B. Ser. 48. n. 7. & seq.

S. Augustinus de S. Joanne: Video quam sublimia loqui debuit, qui est aequale comparat, & tamen etiam nos humi reputat, infirmi, & vis ullius momenti inter homines audeamus trahere illa, & illa exponere, & putamus nos aut capere posse dum cogitamus, aut capere, dum dicimus. Brev. in Octava S. Joann. Apoc. L. 1. 6.

Hippocrates, & Pythagoras discipulis legem dederunt, ut nunquam de doctrina interrogarent, sed auctoritate Magistri niterentur dicentes: Magister dixit: & nos eodem honore non dignabimur Dominum? &c. A. lect. 6. n. 2.

B. Rayn. Ord. S. Dominici, cum in juvenute Theologicis subtilitatis intellectum curioso pasceret, in gravissimam fidei tentacionem incidit, ita ut dubitare cœperit, an gentium, Judæorum aut Christianorum doctrina vera esset. Abiturus fuisse ex Religione, nisi B. V. in via illi obstitisset, inquit: Quo abis? cur de Evangelio dubitas? Hac voce perstritus, penitentiam egit, & ad magnam sanctitatem ascendit. Ephem. Dom. 16. Febr.

R. 4. Ca.

a. Tull. ad ann. Chr. 150.

S. Amb. l. 3. de Off. c. 10.

Cont. 6.

S. Aug. tr. 16. in Joann.

Cameniacum Urbs in Podolia per naturam & artem munitissima inter præaltas montium rupes adjacet, ita, ut inexpugnabilis esse videatur. Osmannus Turcarum Imp. illam ab eminibus per tubum opticum exploratam admiratus, quæsiit: Quis tam munitam fecerit? Responsum est: Deus & natura fecit! tum subintulit barbarus: si Deus illam tam munitam fecit, Deus illam expugnet, ego non & sic proportionaliter sentiendum est homini Christiano in veritatibus fidei: Deus hanc vel illam veritatem revelatam v. g. de Ss. Trinitate, de Incarnatione Dominica, de presentia Christi in Eucharistia, de immortalitate animæ, & alias tibi inaccessibiles, & supra captum tuum fecit, non potes comprehendere! Non possunt, ergo dic: Deus illam comprehendat! ego frustra conitor! Mihi sufficit quod sit veritas Ecclesiæ revelata &c.

Angelus tota nocte cum Jacobo luctatus mane surgente aurora petit dimitti: *Dimitte me, jam enim ascendit aurora.* Cur hoc petit? Quia Angelus noluit se clare ostendere; quæ enim Divina, & spiritalia sunt, hæc arcana sunt, & supra hominum captum. C. Gen. 32. v. 25.

Israëlites circa comestionem Agni Paschalis mandatum habuerunt, ut caput cum pedibus & intestinis vorarent. Per caput Christi Divinitas, per pedes humanitas, per interiora intelliguntur secretiora mysteria, quæ omnia debemus vorare id est credere: *Sacramentum Dei altissimi suscipiendum est, non ascutiendum, venerandum, non adjudicandum,* ait San. Bern. C. Exod. 22. v. 47. f. 433. c. 2.

Cum Deus promissit Moyli, quod velit descendere in montem Sina, & ibi tradere legem, simul sub pœna mortis prohibuit populo, ne quis ascenderet, aut tangeret montem ut indicet, ait S. Greg. alta non esse scrutanda. C. Ex. 19. v. 12.

In lacu quodam comitatus Mansfeldici, quæ salisum vocant, si piscatorum retia altius immergantur, proflus aduruntur, ac si flammis fuisent admotæ, æconcremata. VV. ar. dif. Fon. 28. Ex. 16. Sic si nimis profunde in fidei mysteria te immergere velis, id non sine tuo nocumento facies.

Homo literatissimus non potest capere naturalia, quæ quotidie coram oculis habet: quomodo ergo capiet supernaturalia: si non ita est, dicat rationem, cur talia in suis foraminibus multis spatibus distitæ flores in meo horto odore? dicat, quomodo aranea ab una arbore ad aliam fila ducat? dicat, quomodo formi-

ce ordinatissimam rempublicam faciant, frumentum pro hyeme comportent, pigritantes mulctent, mortuos sepeliant? dicat, quomodo apes Regem sequantur, laborem suum oculis hominum occultent, ex succis florum mellis favos componant? dicat, quæ arte bombyx ex suis viscifera sericum conficiat? dicat, quæ ratione tineæ subtilissimis dentibus pannum corrodant. Dicat, cur scorpionis veneno intoxicat, & simul ejusdem veneni medicina sit? dicat, cur felibus crescente luna pupillæ decrescant, decrescente crescant? dicat, unde illa astutia volucrum v. g. cuculi & aliarum, ut dum nidos facere ignorant, in alienis nidis ova confringant, & sua reponant? dicat cur gallus leonem suo cantu perterrefaciat? dicat, quomodo Remora exiguis pificulis totam triremem in suo cursu sustilaminare valeat? Dicat, quomodo homines & animalia post diluvium in Americam insulas a continenti remotas venerint? Dicat, quomodo imaginatio matrum varias scetibus formas imprimat? Dicat, cur bruta animantia, ut galli cantu, boves olfactu tempestatem præsentiant?

45. *Credī debent, ut crediū difficilia.*

Quæ de orbe altero, & Americis insulis narrantur, sæpe videntur imperceptibilia, & tamen ea credis, quia ab auctoribus probatis referuntur: ita etiam credere debes res fidei, quia a Deo revelantur. Tales Americane relationes sunt: v. g. Quod ibi dentur testudines, quorum scuta pro tecto domus, aut pro scapha servant; item quod tantæ sint magnitudinis, ut cum quinque viris prorepant. VV. font. 45. ex 7.

Quod ibi dentur formicæ magnitudinis lupi, quarum pellibus homines vestiuntur. Ib. ex 8.

Quod ibi inveniatur arbor, sub cujus unico ramo ducentæ oves stare & circumire possint. Ib. ex 9.

Quod in Mauritania dentur vites, quas duorum hominum complexus capere non possit, quarum botri tam magni sint, ut puerorum magnitudinem superent. Ib. ex. 13.

Cum ergo naturalia quotidie fieri solita captum humani intellectus adeo superant, ut simplici aliorum narratione acquiescendum sit; quanto magis id necessarium est in rebus supernaturalibus, quarum sublimitas angelicam etiam intellectum transcendit! Ita fecerunt Sancti etiam literatissimi. S. Greg. in complanadis dif-

difficultatibus contextus S. Matthei & S. Luca; ajebat, malle se alieno intellectui cedere, quam suo inhærere. Hæc humilitas est Sanctorum, econtra obstinatio est hereticorum, qui sua solum sentia adorant, aliena vero explodunt.

Lanfrancus mundum relictiurus pauperum cenobium elegit, ubi supra mensam lestitans, cum perperam correctus esset, ut certus fuerit, se bene pronuntiasse, male ut justus fuit, pronuntiavit. E. Ver. Humil. Ex. 21. S. p. 7. c. 2. f. 917. Sic captivandus est intellectus in obsequium fidei, & eo sensu dicere solebat Humilimus August. Ego senex, & Episcopus paratus sum a puero doceri. D. 8. 60.

47. *Sunt incomprehensibilia creatio intellectui.*

Seraphim velant facies suas antethronum Dei. S. punct. 19. f. 370. Jacob, dum nomen Dei indagat loco confessionis, objuratur. S. Ib. f. 371. Dum Majestas Dei replevit templum, non audent ingredi, id est scrutari Sacerdotes. S. Ib. Sanctus Leo ait. Succumbat humana infirmitas gloriæ Dei, & in explicandis operibus eius impari se semper inveniat. S. Ib. fol. 372. Elias caput pallio obnubuit: ubi Gregorius: Vultum pallio operire est mentem consideratione propriæ infirmitatis velare, ne audeat altiora se quærere. S. Ib. f. 273. Vide Titulum Bonitatis Dei.

Tam imbecillis est humanus intellectus, ut etiam operationes naturæ capere non possit. Quis explicabit fluxum, & refluxum maris, super quo Aristoteles ex tædio mortuus esse dicitur? quis explicabit, quod omnia flumina intrent in mare, & tamen istud non redundet? quis explicabit, quod mare salas habeat aquas, cum tamen tot recipiat dulces? quis explicabit, quod mare tot monstra habeat, nullum tamen cadaver patiatur? quis explicabit, quod maris tumultuantis ira in arena frangatur, nec illosterminus transcendat? Hæc omnia capere non potest humanus intellectus, quomodo ergo capiet supernaturalia &c. D. 10. 99. p. Hom. Chr. p. 1. dif. 2. n. 5.

Eunomius hæreticus gloriari ausus est, se Divinam Naturam tam bene cognoscere, quam cognoscat ipse Deus. Hunc explodit Sanctus Basilus, quæritque ac cognoscat naturam unius formicæ: *Qui se existimant, scientiam assecutum esse gloriatur, exponat nobis, quomodo quod mi-*

nimum est, ... natura habeat, & que formicæ sit natura, dicat. Gentilis Socrates discretior fuit, quam hic hæreticus, falsus est enim, id unum se scire, quod nihil sciat: *Ex Doctis, Cardin. Nicolaus de Cusa librum tuum intulit vulgus de dōta Ignorat. Esc. D. 11. 85.*

Optima dispositio ad capiendā altissimam fidei mysteria sunt humilitas, & simplicitas. Hinc veritates revelatæ comparantur lacu, quod parvulus fugit clausis oculis. Ita David erat talis parvulus inquis; *Neque elati sunt oculi mei, neque ambulavi in magnis. S. pun. 19.*

Temina sanctæ, Fratres Laici, omnis litteraturæ expertes sæpe de verbis Divinis altius loquuntur, quam doctissimi Theologi: uti S. Catharina Senensis, S. Gertrudis, S. Egidius & Didacus ex Ord. S. Francisci. Vide Tit. Oratio.

Deus multa creavit, quæ captum nostrum superant, ea ergo scrutari vellet impossibile, relinquamus illa Angelico, & Divino intellectui. Opera omnipotentis, & omniscientis Dei ita intellectum nostrum superant, sicut Majestas Dei humanitatem, mentemque nostram transcendit. Mathematici hoc ævo multa per Dioptram in firmamento observant, quæ veteribus fuerant incognita. Simile est in Meteoris: quis causam det, cur enecephias domos & naves in alium locum transferat &c. Multo magis capiet nostrum transcendunt Mytheria SS. Trinitatis, Eucharistia, & alia &c. C. Eccl. 3. v. 25.

Lex Christiana, seu Præcepta Dei.

48. *Non solum scire, sed opere explorari debent.*

Lex Christiana speculum est, quod non repræsentat sonum, sed motum; ait Raulinus. B. Ser. 20. n. 30.

Guerricus ait: *Hodie, si de mysterio fidei interroges, omnes fere invenies Christianissimos: si conscientias discutias, paucos admodum invenies Christianos.* B. Ser. 40. n. 20. Ser. 54. n. 22.

Deus digito scribit decem præcepta, ut significet illa opere debere explorari. M. con. 28. aff. 2. n. 1. Ideo dedit homini decem digitos, ut continuo monitum habeat decem præceptorum. B. Ser. 54. n. 10.

Dæmones tam bene sciunt Legem Christianam & præcepta Dei, quam fideles; non tamen ideo meretur nomine Christiani: Parem in morem Christiani nomine indignus est, qui nomine quidem Christum, moribus

S. Rev. in Esp. B.

S. Leo Ser. de Pass. Dum.

S. Greg. in 1. Reg. 20.

Leet. in Americ. l. 1. c. 9. Balib. Bonifac. in Hist. Ind.

S. Basil. cont. Eun. c. 108.

Raul. Ser. 1. Dum. 1. post. Guerr. Ser. 4. de Epi.

rius vero demonem refert. B. Ser. 40. n. 22. Ser. 44. n. 13. 14. 15.

Deus vult infideles converti, & ita fidei propagari per bona exempla Christianorum: Sic luceat lux vestra carum bonis. Cum autem Christiani intellectum tantum non voluntate, verbo tantum, non opere observant precepta, scandalum sunt infidelibus, non edificationem. Seg. Man. 15. Sep. n. 2.

Antequam Moyses Legem recepit a Deo, iustus est populum sanctificare: En Legem Dei habere non debet, nisi sanctus seu sanctificatus &c.

Innumerabilia sunt penarum exempla, quibus puniti sunt transgressores preceptorum. Israelita a Deo derelicti sunt puniuntur contra Amalecitas contra preceptum Domini. Lapidatus est homo colligens ligna in Sabbato. Achan fumens aliquid de anathemate occisus est. Saul de regno de eodem ob transgressionem mandati.

Præsertim illis, qui præfunt, accuratius præ cæteris observanda sunt precepta Dei. Josue quando constitutus est princeps populi, specialiter monitus fuit de observatione legis &c.

49. Observantem beatum faciunt.

Præceptis Dei convenit illud lemma, quod clavi: servo domum domino, fed rursus fervor ab illo. B. Ser. 48. n. 18.

Beatitudo cælestis comparatur denario, quia obtinetur per observationem decem preceptorum. B. Ser. 53. n. 19.

Siqui sermonem meum servaverit, mortem non videbit in æternum. Differentia est inter nudam perlocutionem & peritum herbarium, quod ille herbas salutes præterat, iste colligat: sic nonnulli agnoscunt virtutem documentorum Christi, alii ignorant. Virtus autem est, quod a morte præservent. Mors corporis triplex est, naturalis, casualis, & violenta, ita mors animæ per peccatum tripliciter contingere potest, & contra omnes tres tueretur sermo Domini. Igitur servandus est corde, ore, & opere. Seg. Man. 2. Aug.

Si rectitudo, aut curvitas ligni mensuranda est, applicatur regula: sic Lex Christiana prodest ad manifestandum statum hominis: exemplum habetur in Davide. B. Ser. 23. n. 3. 4.

Deus in Levitico Judæis suam benedictionem in agnis, in arboribus, in frugibus promittit, si sua mandata observent. Econtra transgredientibus millena molaminiatur. C. Lev. 26.

Qui Deum sequuntur, ejusque mandata observant, sunt quasi Divini; sicut qui Ciceroni, Platoni, Aristoteli student, sunt Ciceroniani, Platonici, Aristotelici &c. C. in Eccl. 23. v. 38.

Noe præ mille aliis a diluvio ereptus est. Quare? quia Scriptura hanc illi laudem tribuit, fecit Noe omnia, quæ mandaverat ei Dominus.

David instruens filium Salomonem post se regnatum ajebat: Tunc proficere poteris, si observaveris mandata.

50. Non sunt observatu difficilia.

Curus, si rotas non habet, a decem equis non trahitur; adde rotas, trahetur a duobus. S. Bern. ait: Onus oneri additur, & minus onerat. Hinc ait David: Viam mandatorum tuorum cucurri, cum dilatasti cor meum &c. B. Ser. 58. n. 20.

Cur dicis: Non possum? S. August. ait: In omnibus Scripturis Beatiificandi, quia potes; tu e contrario respondes, non posses; considera nunc, utrum tibi, an Deo debeat credi. B. Ser. 59. n. 19. & seq. M. conc. 28. afs. 1. n. 10.

Scis qua methodo alleviari possint precepta? amore: amor omnia faciliat. Qui amat non laborat, ait S. Augustinus. Sponsa in Canticis omnem passionem dilecti vocat fasciculum myrrhe: itane tantum fasciculus est? S. Bern. ait: Propeterea non fascem, sed fasciculum dilectum dixit, quod leve præ amore ejus ducit, quidquid laboris imminuat & doloris &c. A. lect. 6. n. 12. & seq.

Ante tabernaculum, ut ingredients lavare se possent, stabat labrum aneam, inmixtum speculis mulierum. Quomodo possibile est, molem aneam adeo gravem innitti fragili vitro? Sensus moralis hujus loci iste est: per labrum intelligitur Lex Dei, per specula fragilitas sexus, qua non obitante infirma mulieres, usque ad mortem, & martyria Legem Dei observant. B. Ser. 44. n. 9.

Mandata Dei gravia non sunt. 1. Quia Christus liberavit Christianos ab onere mandatorum ceremonialium. 2. Quia excurati seu amanti Deum nihil grave est. 3. Quia Christus dat gratiam, tanquam alas volanti. 4. Quia excitant exempla Christi & SS. C. in Ep. 1. Jo: c. 5. v. 3.

51. Non debent curiose scrutari.

S. Th. ait: Valde est Deo accepta obedientia, cum scilicet aliquid eo quod a Deo dicitur.

dicitur creditur verum: & eo quod ab ipso jubetur, creditur bonum. Hippocr. & Pythagoras suis discipulis legem dederunt, ne examinare sua sententias, sed in omnibus auctoritate Magistri imitari deberent: Magister dixit. Et nos eodem honore non dignabimur Dominum? Diabolica vox est: Cur precepti vobis Dominus &c. A. lect. 6. n. 2.

Milii subditio non fas est justitiam belli examinare, sed tenetur obedire: quanto minus convenit creaturæ examinare precepta creatoris? A. lect. 6. n. 2.

Puer Samuel trinis vicibus vocatus sine mora advolat, nec suspicatur se forsitan ludificari: ubi S. Gregorius: Vera obedientia nec preceptorum intensionem discutit, nec precepta discutit; nescit enim judicare, quisquis perfecte didicit obedire. A. lect. 6. n. 2.

Serpens in Paradiso astute quasi: Cur precepti vobis Dominus, conatur enim evertere finem precepti, ut evertat ipsum preceptum: quamprimum Eva disputare cepit super illud Cur? jam fuit decepta. C. Gen. 3. v. 1.

Noe ad arduum preceptum ædificandi arcam non interrogat causas, & circumstantias, sed prompte manum admovet operari. Abraham iustus immolare filium, non quaerit, cur? quomodo? quando? quem in finem? sed cæco modo obedit. Joseph a Patre missus ad fratres, ex timore precepti poterat eorum invidiam & insidias. Sed perrexit sine oblocutione.

52. Minus observantur quam precepta diaboli, & mundi.

In veteri lege, quamvis Deus minis, ac promissionibus urgebat, rarissimi tamen erant ex Hebræis, qui observant precepta Dei: nunc dum non amplius Dei, sed superstitiosæ præceptiones sunt diaboli, accurate observant, & potius vivi excoriarum malum, quam latum unguem ab illis recedere. Quisquam quam ardua demonis precepta imponit? a gentilibus exquirunt, ut propriis sibi filios parentes mactarent, & novissime in Mexico exigebat, ubi quot annis 20000. puerorum demonibus immolabantur. Quot incommoda sustinere non debent ambitiosi, avari, luxuriosi? & tamen, inquit Chryl. Quamvis diabolus imperet molestia, & horum mercedem ponat gehennam, magis illi obtemperant, quam Christo. A. lect. 6. n. 15.

Rex Saul contra preceptum Dei peregit Regi Amalectiarum. E contra

dom filius ejus, ignorans paterni precepti aliquid gustavit, statim cum ad necem condemnavit &c. B. Ser. 24. n. 35. M. conc. 22. §. 3. n. 1. 2. &c.

Dominus Deus conqueritur: Prævalerunt sermones Jonadab, quos præcepit filiis suis: ego autem locutus sum ad vos, & non obedistis mihi &c.

Quantas molestias fufferit evanida mulier, ut se ad genium mundi superbe exornet? quam diuturno tempore ante speculum sedet? quot lotiones, lixivia, unguenta utitur, ad pellendas facies, & manuum maculas? quam arcto thorace confringitur, ut delicata comparet: quam angustis calcæis pedes coarctat, ut saltare potius, quam incedere videatur? heu! quantæ ineptiæ! Vidit aliquando in urbe Alexandria Monachus talem vanitatis Syrenem, exclamavitque cum lacrymis: Væ mihi! quia nec dimidiã partem mollestiarum pro Deo sustineo, quas ista sustinet pro mundo. B. Ser. 24. n. 41. seq.

Observatio Festorum, seu Festa.

53. Instituta sunt ad eversionem animarum.

Christus quinque ægrotos per quinque Sabbata curavit: 1. Hydriopium, ut doceret, quod sitim terrenorum desideriorum extinguere debeamus. 2. Mulierem, quam ab infirmitate erexit, ut doceret, quod calum aspiciere debeamus. 3. Habentem manum aridam, ut doceret, quod in die Festo manum extendere debeamus ad elemosinas, & opera misericordiarum. 4. Cæcum natum, ut doceret, quod visum, & fidei lumen per verbum Dei recipere debeamus. 5. Paralyticum, ut doceret, quod in piscina Ecclesiæ fanari studeamus. B. Ser. 50. §. 3. M. conc. 28. aff. 1.

Filii Israel quotidie quidem Manna, sed die sexta duplicem portionem colligebant, ut Sabbato ab omni opere corporali vacare, illudque soli animæ impendere possint.

Christus Dominus frequenter in die Sabbati operatus est miracula, cæcos illuminando, paralyticos sanando, ut doceret, diem Sabbati esse ad hoc destinatum, ut bona opera fierent, in salutem animarum. Archyrisanogor indignanti, quod Sabbato curasset mulierem, reposuit: Hypocrita, uniusquique vestrum Sabbato non solvit bovem aut asinum præseprio, & ducit adquare? hanc autem filiam Abraham, quam alligavit Sa-

Exod. 16.

Luc. 13.

canas, non oportuit solvi a vinculo isto die Sabbati?

Opificia & labores hebdomadales murem & fetorem laborantibus aspergunt: ita opifices una die in hebdomade liti- via, & lotiones pro se parant: si hoc pro corporibus, quanto magis opus est pro- anima, quæ ex negotiis & conversatione quotidiana maculatur, & foedatur &c.

54. Non in bonoventur servilli labore.

Judæi accuratissimæ observabant Sab- batum. Non præparabant cibos, non col- ligebant Manna, non humi levabant li- gnum; fuit enim aliquis lapidatus, qui li- gna portare visus est. Non ramum decer- pant de arbore, non excitabant focum, non emebant aut vendebant &c. D. 3. 49.

Cervi fiticrua nimis ponderosa illis ex- crescant, ea ad lapidem confringunt, ut tanto expeditius sine his impedimentis cur- rere valeant, sic vult Ecclesia ut in die Festo pondus secularium negotiorum ex- cutiamus, ut tanto velocius ad Deum cur- ramus. Non vult Deus otium, sed fan- ctam quietem, qualis est quies arcus, qui ideo tantum remittitur, ut jacendis fa- gittis tanto fit aptior &c. Seg. Hom. Chr. p. 1. dif. 11. n. 13.

Deus præcepit Judæis, ut 7. anno, id est, anno Sabbatico non fererent, nec meteterent. Hoc super mandato sollicitate- rant Judæi, dicentes, quid illo anno co- medemus? & Deus promisit illis, quod benedictionem suam dare, & anno sexto tam uberem messem illis largiri velit, quæ tribus mensibus æquivaleret. Si hoc Judæis Deus promisit, etiam Christianis, si sua lucra non querant violando festa, suam benedictionem dabit. C. Lev. 25. v. 20. 21.

Homo deprehensus die Sabbati colligere ligna, a toto populo fuit lapidatus. Nehe- mias videns homines torcularia calcantes, & onera portantes in Sabbato, objurgavit eos.

55. Sunt sanctæ honoranda.

Dies Dominica ex singularibus præro- gativis sibi honorem vindicat: nam, 1. Dominica erat prima die creationis. 2. Hac die Hebræi sicco pede transerunt mare. 3. Pluit Manna. 4. Christus na- tus fuit. 5. Baptizatus in Jordane. 6. Primum miraculum fecit. 7. A tribus Ma- gis adoratus est. 8. Quinque panibus po- pulum pavit. 9. A mortuis surrexit. 10. Apostolus potestatem dedit evangelizan- di. 11. Dominica vidit Jo: Apocalypsin. 12. Dominica erit universalis resurrectio.

Ideo honore singulari digna est hæc di- es: Constantinus Magnus eam adeo ho- norari voluit, ut etiam ethnicis militi- bus formam orandi præscripserit, quam perolvere debebant interim, dum Chri- stiani erant in Ecclesia. D. 4. 95.

Deus benedixit diei Sabbati, & sancti- ficavit illum; quia in illo cessavit ab om- ni opere suo. Sic sanctificanda sunt Dom- in. & Festivæ dies, substituta Sabbato.

Die Sabbati offerantur duo agni, die- bus aliis tantum unus, ad designandum, quod in Festis abundantius Deum hono- rare debeamus.

In omni genere, & specie datur ali- quid excellens: inter uniones adamas, in- ter ligna cedrus, inter metalla aurum, inter volucres aquila, inter animantia leo, inter homines Princeps &c. Sic Deus vo- luit Dominicam eminare inter tempora.

Sabbato post creationem mundi quærit Deus ab opere mundi creati: Sabbato post redemptionem mundi quærit Deus in sep- pulcro a sua passione, ut doceret, septi- ma die seu Dominica hominem quies- cere debere, & considerare opera Dei, quæ in creatione, & in redemptione fa- luti hominum impendit &c.

S P E S.

56. Collocanda in solo Deo, non in humanis Viribus.

Israelæti contra tribum Benjamin ex- jussu Dei pugnantes bis vincuntur. Quare? Sacer textus rationem innuit: *Fortitudine & numero confidentes*. Ideo per- misit eos Deus vinci, ut humiliarentur, ait Lyranus. B. Ser. 26. n. 34.

Multi circa victum & vestitum confi- dunt in suis Viribus: melius spes omnis collocatur in Deo. B. Ser. 53. n. 2. 3.

Muri Jericho non defenderunt Jeri- chuntinos, & textura aranea defendit Da- videm: ut indicetur majorem esse tute- lam Dei, quam omnis cautela humana. B. Ser. 74. n. 27.

Petrus bis super aquas ambulat, vesti- tus, & nudus: ut nudus mergitur: mi- rum! potius debuisset evenire contrari- um, quia vestes gravant. Nempe eo mi- nus secuti sumus, quo magis nos securos reddere volumus. S. pun. 28. f. 125.

Quando Gedeon vicit? Respondeo tunc cum maximam partem exercitus dimisit. S. lb. Asa mortuus est, quia in agritu- dine spem in medicos posuit. Princeps Synagoga petens vitam filiz in solo Deo condit. S. pun. 29. f. 127.

Sunt

Pro. 11. Sunt qui spem collocant in divitiis, sed qui confidit in divitiis, corrumpet. Mundus & homo decipit, solus Deus servat fidem perpetuo, qui custodit veritatem in sa- culum. Ait Campensis. S. pun. 29. f. 128.

In Belgio Vir insignis moriturus im- plorat auxilium uxoris, filiorum, filia- rum & domesticorum omnium, cumque ab omnibus audiret, se opem ferre non posse, exultans subintulit: O quanto fa- tius Deo servivissem! T. n. 102.

Paulus Apostolus monet Timotheum, ut præcipiat divitibus, non sublimè sapere, nec sperare in incerto divitiarum, sed in Deo vivente.

57. Non abicienda a peccatore quan- tumvis magno.

Deus peccatorem querit, & amat, et- iam dum in peccato est: ergo sicut inimi- ci esumus, Christus pro nobis mortuus est, multo magis nunc justificati salvi eri- mus, ait S. Paulus.

2. Si perdere vellet, non dedisset spa- tium penitentia: Si Dominus vellet nos occidere, de manibus nostris holocaustum non suscepisset, ajebat Mater Samsonis: ita etiam non dedisset hanc Sacramen- torum famem. S. purd. 24. fol. 98.

3. Animant nos alii peccatores rece- dere, uti Iatro, Magdalena, filius prodigi- us: de hoc ultimo ait Chrysologus, utat perdidit quod filii est, Deus quod Pa- tris est non amisit. S. pun. 26. f. 116. Vi- de Tit. Misericordia Dei.

4. Etiam si peccator sentiat flagella Dei punientis, non cadat animo, experietur auxilium ab ipso Deo, qui nunc casti- gat. Quis unquam miserior, quam Job? orbatus filiis, derisus ab amicis, spolia- rebus omnibus; & tamen dixit: *Etiam si occiderit me, in ipsum sperabo!*

Abbas Isidorus apud Sophronium ait: *Demonum opus est, cum animam in pecca- tum desererit, in desperationem precipi- tent. At penitens e contra clamabit: Non moriar, sed vivam, & narrabo opera Do- mini &c.* Ofæ 2. v. 15.

Admirabile est estatum Ven. Ludovici Blossi: fasciculus stupparum in ingen- tem ignem missus, non ita repente in- cenditur, quam repente Deus peccatis no- stris propter ineffabilem misericordiam suam ignoscit, dum vere nos penitet vi- re male actæ. Lud. Blof. p. 4. 6. 2.

Sept. in 1^oato Sp. n. 110.

58. Aeternorum facilitat omnem laborem.

S. Arsenius moriturus rogabatur, ut do- cumentum aliquod relinqueret: reliquit duo verba: *Ibi, ubi*. Non intelligentibus explicavit: *Ibi nostra fixa sint corda, ubi, vera sunt gaudia*. B. Ser. 62. n. 36.

Spes maxime solatur in articulo mortis, ideo ibi maxime eligenda. B. Ser. 62. n. 37. Tobias inter irrisivos, & persecutiones in cælum suspiciens ajebat: *Expectamus vitam illam, quam Deus daturus est con- fidentibus in se*.

Pisces qui pinulas habent, numerantur inter animalia munda, quæ comedi, & ad altare offerri poterant. Quare? quia nonnunquam saltant super aquas ver- sus cælum, Ita Christianus inter aquas curarum secularium innatus nonnun- quam versus cælum exiliter, & lenimen experietur. C. Lev. 11. v. 9.

Unus ex septem illis fratribus, iussu tyranni linguam statim protulit, & manus extendi, inquit: *Es calo ista pos- sideo, ibi amputata iterum recipiam*.

Spes animat colonos ad laborem, & milites ad pugnam, & victoriam. Alex- Magnus ad prælium iturus, & regias opes omnes distribuens, quatuor a Perdicca: *Quid tibi nunc superest Rex?* respondit: *Spes!* sic a Deo speranda sunt æterna! *Spes in æternitatem animam erigit, & in- circo nulla mala exterior, que tolerat, sentit*, ait S. Greg. C. Habac. 2. v. 4.

59. Concipitur ex promissionibus Dei.

Frequens est illud in Script. *Ut adim- pteretur Scriptura &c.* sic jamjam animam agens Christus in cruce, ut consummare- tur Scriptura, dixit: *Sitio*: Antequam ani- mam efflaret adhuc quati totam Scriptu- ram percurrens, dum adhuc deesse vidit parum acetii, exclamavit, *sitio*. Quid igitur tu distidis in tuis necessitatibus: *Jo- ta unum, aut unius apex non præteribit* &c. S. pun. 22. f. 91.

Spes ejus in Domino Deo ipsius: Non in principibus, & humanis auxiliis: Ubi Campensis: *Felix cuius sita est omnis spes in Deo suo, qui & fidem servat perpe- tuo, & custodit veritatem in seculum*. S. pun. 29. f. 128.

Quamvis Deus non statim in auxilium veniat, non tamen abicienda est spes, & longanimitas. Abrahamo promisit Deus pro multiplicanda sua gente numerofam sobo-

Tob. 7.

2. Mac. 7.

Gen. 32.